

Förslag från förbundsstyrelserna: Tillsätta en utredning gällande en ny gemensam organisationsform för IOGT- NTO-rörelsen

Tillsammans blir vi starkare

IOGT-NTO-rörelsen består idag av fyra förbund som är del av samma rörelse. Förbunden bygger på samma grundsatser och är förenade i den gemensamma visionen om ett nyktrare samhälle. De senaste åren har samtal om ett utökat samarbete mellan de fyra förbunden fått ökat fokus. Uppdelningen av IOGT-NTO-rörelsen i fyra förbund är över 50 år gammal. Nu vill vi utforska en ny gemensam organisationsform.

Målet är att hitta en ändamålsenlig organisering som bättre kan möta de utmaningar som vår nykterhetsrörelse ställs inför, och som dessutom kan stärka rörelsens position. Vi måste förhålla oss till att omvärlden förändras. Genom att agera nu har vi större möjlighet att styra vår framtid. Tillsammans har vi ca 35 000 medlemmar som alla arbetar för samma sak. Detta ger oss en styrka som vi ska utnyttja.

Processen fram till idag

Under 2023 har de fyra förbunden gemensamt drivit ett projekt kallat “Fas 1 - Inriktningen”. Vi har inventerat utmaningar och möjligheter i våra fyra organisationer. Vi har även samlat in behov, förslag och idéer från våra medlemmar, dels i öppna forum där alla varit välkomna att lämna synpunkter, dels från förtroendevalda som representerar medlemmarna i olika verksamheter.

Detta utgör tillsammans viktiga underlag om vad som behöver utredas i nästa steg för att kunna föreslå en ny organisationsform för vår rörelse. Projektet är ett resultat av dialoger i riksstyrelsen och varje förbundsstyrelse har själv fattat beslut om att delta i processen.

Kort kan det redan här finnas skäl att konstatera att det under arbetets gång inte framkommit några juridiska, ekonomiska eller andra hinder för att fortsätta arbetet med att hitta en ny organisationsform för de fyra förbunden. Denna nya organisationsform kan bestå av en eller flera juridiska personer.

Medlemmar och förtroendevaldas inspel

Vi har genomfört gemensamma dialogmöten i rörelsen. Det har också varit möjligt att, med hjälp av framtaget material, genomföra egna dialogmöten i den konstellation som medlemmarna och organisationen önskat. Detta har genomförts i syfte att bjuda in medlemmarna att vara delaktiga i processen.

Vi har också gjort två enkäter. Den första enkäten spreds till alla medlemmar via förbundens webbplatser och den andra enkäten gick ut till ett urval motsvarande 10% av medlemmarna i respektive förbund. Detta för att få ett representativt urval av medlemmar och därmed synpunkter. Enkäterna har kompletterats med en serie djupintervjuer för att på djupet belysa olika kvalitativa frågeställningar

Se bilaga 4a, 4b och 4c för en mer detaljerad beskrivning av resultaten.

Genomförda och föreslagna utredningar

Projektet har gjort en genomgång av avtal, överenskommelser och andra liknande bindande dokument i de fyra förbunden. Målet med denna del av arbetet har varit att få en överblick över olika typer av åtaganden som kan vara av betydelse i det fortsatta arbetet. Särskilt viktigt har varit att identifiera sådana åtaganden som kan ha en direkt bindande funktion (t.ex. vissa typer av stiftelseförordnanden eller längre avtal) och som därför kan påverka arbetet med att hitta en ny organisationsform.

De underlag som granskats kan övergripande sammanfattas i följande kategorier:

- Dokument som kan ändras av kongress eller förbundsmöte (t.ex. stadgar)
- Dokument som kan ändras av förbundets styrelse (t.ex. styrdokument)
- Dokument som kan ändra av ansvarig chef / högste tjänsteperson (t.ex. personalhandbok)

- Avtal som löper längre än ett år har vi inte funnit andra än hyresavtal och eftersom dessa hyresavtal är tecknade internt mellan förbunden föreligger inga egentliga hinder att avsluta dem i förtid
- Ett antal avtal som gäller olika typer av rättigheter (bl.a. avtal med STIM) har noterats, dock löper dessa med korta ömsesidiga uppsägningstider
- De stiftelseförordnanden vi tagit del av synes inte särskilt hårt avgränsade
- Ägande av fastigheter

Vi noterar att ett antal interna (mellan förbunden) och externa avtal kommer att behövas skrivas om (t.ex. olika GDPR-relaterade avtal). Det finns också fall där flera förbund är medlemmar i samma samarbetsorganisationer.

Arbetet har hittills inte funnit några, med undantag av ett, åtaganden som skulle kunna påverka det fortsatta arbetet i någon mer betydande omfattning. Detta handlar om de avtal (certifikat och licenser) och krav på verksamhetens IT-stöd som är kopplade till verksamheten inom Miljonlotteriet. Ej heller detta bedöms i dagsläget utgöra något direkt hinder men kommer att kräva en noggrannare analys.

Se bilaga 5 för en mer detaljerad beskrivning av resultaten.

En fortsatt utredning

Uppdrag

Utredningens uppdrag ska vara att undersöka hur en effektiv och ändamålsenlig organisationsform skulle kunna se ut och utforska olika idéer och förslag kring en sådan ny organisationsform. Utredningen ska även, till kommande extra kongresser/förbundsmöte, presentera ett förslag på en ny organisationsform och en plan för införande av denna nya organisationsform.

Viktigt att poängtera är att en ny organisationsform skulle kunna bestå av en, två eller möjligen flera juridiska personer.

Genomförande

Utredningen genomförs i ett gemensamt projekt (på samma sätt som projektet Fas 1 - Inriktningen). Inom ramen för utredningen kommer dialoger med medlemmar, förtroendevalda och anställda att genomföras. Arbetet sker i nära dialog med samtliga förbundsstyrelser. Arbetet ska präglas av nyfikenhet och utforskande

samtal kring hur vi organiserar oss så effektivt och ändamålsenligt som möjligt för en nyktrare värld.

Övergripande direktiv

Förbundsstyrelserna föreslår baserat på lärdomarna och analysen från arbetet i projektet "Fas 1 - Inriktningen" att utredningen får följande övergripande direktiv:

- Skapa förutsättningar för en stark organisationsform som möjliggör mer verksamhet
- Skapa förutsättningar för en organisationsform som ger rörelsen mer genomslag i samhället
- Skapa förutsättningar för hållbara och lustfyllda möjligheter för ideella engagemang i rörelsen
- Skapa förutsättningar för barns och ungas demokratiska inflytande och ungas möjlighet att vara med och leda organisationen

När vi skapar en ny organisationsform kommer vi särskilt att beakta de ekonomiska och juridiska aspekterna:

- En ny organisationsform ska vila på en stabil och långsiktig finansiering
- En ny organisationsform ska göra det möjligt för rörelsens olika verksamhet att ingå i relevanta samverkans- och paraplyorganisationer (t.ex. scouternas möjlighet att fortsätta bedriva scouting och verka inom Scouterna och ungas möjligheter att verka inom ramen för LSU)
- En ny organisationsform ska i möjligaste mån inte minska IOGT-NTO-rörelsens inflytande i andra organisationer där någon eller några av förbunden är huvudman, medlem eller på annat sätt förmånstagare (t.ex. Stiftelsen Ansvar för Framtiden, CAN, NBV m.m.)
- En ny organisationsform ska beakta och ta tillvara på de juridiska åtaganden och möjligheter som finns inom dagens organisationer (t.ex. licens för lotteriverksamhet)
- En ny organisationsform ska ha möjlighet att söka verksamhets- och projektstöd för specifika målgrupper inom rörelsen (exempelvis barn och unga)

Varför väljer vi att utforska en ny gemensam nykterhetsorganisation?

Se varje organisations varför i separat text.

Avslutning och förslag

Förbundsstyrelserna i NSF, Junis, UNF och IOGT-NTO föreslår, med ovan avgivna beskrivning och motivering inklusive bifogade underlag, att vi tar nästa steg på resan att skapa en starkare nykterhetsrörelse.

Förbundsstyrelsen för NSF/Junis/UNF/IOGT-NTO föreslår kongressen/förbundsmötet besluta:

att under 2023-2024 utreda en ny gemensam organisationsform i enlighet med direktiven ovan samt ge förbundsstyrelsen i uppdrag att besluta om och kalla till extra kongress /förbundsmöte under 2024 för att fatta beslut om ny organisationsform